

Evaluating Machine Translation of Latin Interjections in the Digital Library of Polish and Poland-related News Pamphlets

Maciej Ogrodniczuk, Katarzyna Krynska

**Institute of Computer Science / Institute of Polish Language
Polish Academy of Sciences**

**The 24th International Conference on Asia-Pacific Digital Libraries (ICADL 2022)
December 1, 2022**

Paper summary

- we have a digital library of Polish of a middle Polish pre-press prints
- some print texts contain Latin interjections
- some items contain manually created Latin–Polish dictionaries
- why not translate them all automatically?
- let's evaluate different solutions (out-of-the-box one vs. language model-based)
- by using automatic and human metrics: BLEU vs. adequacy and fluency

The Digital Library of Polish Prints from the 16th–18th Centuries

- a thematic DL with over 2 000 prepress documents
- managed by Eprints
- soon 200+ items to be extended with texts
- available at <https://cbdu.ijp.pan.pl>

Krótká a prawdziwa relacja o akcji wojennej i wiktoryi króla szwedzkiego nad wojskiem saskim pod Rygą 19 lipca 1701

 PDF
Z1264.pdf
[Hide the scan](#) | [Preview](#)

Full title

[[Tytuł nagł., ant.:] Krótká a Prawdziwa Relátia || O Akcyi Wojénney y otrzymaney Vi-ctoryey Krolá I. M. Szwedzkiego nád Wojskiem Sáskim pod Rygą 9. Julii Roku || 1701 [kurs.:] stylu veteris. ||

Metadata

Identifier:	1264
Language:	Polish
Place of Publication:	B.m.dr.
Date of Publication:	[po 22 VII 1701]
Year:	1701
Format:	4°
Sheets:	Knlb. 4
Signig:	b. sygn.
Sources:	E. XXVI 205. Russ. R 767
Copies:	Bibl. Salt.-Szczedr. Len.
Microfilms:	BN Mf. A 401

32. 5 B.

13. VII. 2. 838.

Krotka á Prawdziwa Relátia
O Akcyi Wojénney y otrzymaney Vi-ctoryey Krolá I. M. Szwedzkiego nád Wojskiem Sáskim pod Rygą 9. Julii Roku 1701 *stylu veteris.*

Przybywszy Krol I. M. Z Wojskiem swym wybranym dnia 4. Julii *stylu Veteris* pod Rygę, y wziąwszy ná oczy *situationem loci*, y przepráwę przez Rzekę Dzwinę, záraz reholwował się w Imię Boskie przepráwić do Nieprzyaciela ná drugą stronę Rzeki, który się był bardzo dobrze y fortelnie nád tąż Rzeką obwarował, y dla bronięcia przeysciá potędze Szwedzkiéy, różno Szance y Baterye porobił. Tym czasem I. M. Pan Feld-Marszałek y General Gubernátor *per Livoniam* Graf Dahlberg, zosobliwego swego y wczesnego Stárania ráko wierny Consiliarz, I. Krol, M. miał wzyfkie Kapry, Lodigi, Strugi, Baty y insze tym podobne do przepráwy Woyská Promy, na pogotowiu, które dobrze Działámi polnymi obwárowáne y opátrzone byli, y ták przygotowane, że rázem kilká tysiécy Woyska piechotnego przepráwić się mogło. Dnia 8. *ejusdem*, reholwował się Krol I. M. íść przez Dzwinę do Nieprzyacielá, y z nim się mężko y adwaznie potkác, á lubo przez wzyfkie dá

The Latin content

- Latin interjections constitute 7–8% of the print texts
- while still understandable for people familiar with Latin and experts, may be difficult to decipher by a non-specialist
- manually created dictionaries of Latin terms and phrases were added to some prints
- due to financial constraints of the original project, only 20+ prints were annotated in this way
- the 'Latin dictionaries' contain approx. 600 entries

Data preparation

- dictionary entries were pre-processed to remove 'editorial content'
- but: will larger contexts help the translation? let's check!
- transcriptions of 18 prints containing Latin available in TEI-encoded *The Electronic Corpus of the 17th and 18th Century Polish Texts* (<https://korba.edu.pl>)
- Latin parts marked with <foreign> tags
- some additional cleaning needed (inserting parts of content removed from translations, expanding abbreviations)
- final translation dataset: full sentences containing Latin interjections

Evaluation settings

1. MT approach:

- Google Translate
- GPT-3

2. Scope:

- context-less (isolated)
- context-aware

3. Evaluation method:

- BLEU
- manual (White's 5-point scale of adequacy and fluency)

Results of automatic evaluation

Setting	Engine	Cumulative BLEU score			
		1-gram	2-gram	3-gram	4-gram
Isolated	Google	26.22	18.77	14.74	12.58
	GPT-3	26.27	16.45	11.35	8.33
Context-wise	Google	23.95	15.46	11.63	8.85
	GPT-3	31.83	20.18	13.45	9.54

Manual evaluation

Value	Adequacy	Fluency
5	all meaning	flawless Polish
4	most meaning	good Polish
3	much meaning	non-native Polish
2	little meaning	disfluent Polish
1	none	incomprehensible

Adequacy is related to the adherence of the translation to the source text.

Fluency grades the quality of the target text only.

Results of human evaluation

Setting	Engine	Adequacy	Fluency
Isolated	Google	3.11	4.63
	GPT-3	2.87	4.52
Context-wise	Google	2.61	4.02
	GPT-3	3.00	4.32

Some conclusions

- Even though untranslated passages (whether left in Latin or omitted) were rated lowest on the evaluation scale (1 – none or incomprehensible) in both adequacy and fluency categories, the average is still quite high (3 – conveys much meaning).
- In most cases, a high degree of fluency can be observed.
- Context helps most in the case of uni- and bigrams which is probably related to Polish inflection.
- Language models are good at smoothing the translation result.
- Still too early to use MT automatically but it proves to be a useful translator's aid.

Thank you!